

บทคัดย่อ

หัวข้อเรื่อง	การศึกษารายกรณี นักเรียนที่มีปัญหาเข้าสังคมกับกลุ่มเพื่อนไม่ได้ ระดับชั้น ปวส.1 แผนกการโรงแรม วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวนครราชสีมา จำนวน 1 คน ของครูประจำวิชา โดยใช้วิธีการแนะแนว
ผู้ทำการศึกษา	นายธณณ สุกโชติอังคณา (พนักงานราชการ ครู) วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวนครราชสีมา
เวลาที่ทำการศึกษา	ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

การศึกษารายกรณีครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม และปัญหาต่างๆของนักเรียนที่ดูแลรับผิดชอบ ในการช่วยเหลือ ป้องกัน แก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กหญิงเอ๋อ (นามสมมุติ) นักเรียนระดับชั้น ปวส.1 แผนกการโรงแรม วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวนครราชสีมา และเป็นแนวทางแก่ครูที่ทำหน้าที่ครูประจำชั้นได้นำหลักการและวิธีการศึกษารายกรณีไปใช้ในการรู้จัก เข้าใจ และศึกษาพฤติกรรมนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของตน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารายกรณีเด็กหญิงเอ๋อนี้ ได้ใช้เทคนิคการเก็บข้อมูล 8 เทคนิค และใช้กระบวนการในการศึกษาเป็นรายกรณี 7 ขั้นตอนดังนี้

เทคนิคการเก็บข้อมูล

- 1.การสังเกตและบันทึกการสังเกต
- 2.การสัมภาษณ์
- 3.การเยี่ยมบ้าน
- 4.อัตชีวประวัติ
- 5.บันทึกประจำวัน
- 6.สังคมมิติ
- 7.แบบสอบถาม
  - 7.1 แบบสอบถามประวัติส่วนตัวและครอบครัว
  - 7.2 ประวัติสุขภาพของนักเรียน
  - 7.3 สังคมและกิจกรรมของนักเรียน
  - 7.4 กิจกรรม การศึกษา และปัญหาของนักเรียน
- 8.แบบทดสอบ
  - 8.1 แบบทดสอบเขาวัวปัญญาแบบแมทริซีสก้าวหน้า (Progressive Matrices)
  - 8.2 แบบทดสอบบุคลิกภาพวาดภาพคน (Draw A Person Test)
  - 8.3 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)
  - 8.4 แบบทดสอบเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test)

กระบวนการในการศึกษาเป็นรายกรณี 7 ขั้นตอน คือ

- 1.กำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน

2. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวินิจฉัย
4. การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริม
5. การทำนายผล
6. การติดตามผล
7. การสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษารายกรณีสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษารายกรณีของเด็กหญิงเอ๋อ พบว่าผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดีขึ้น
2. การศึกษารายกรณีของเด็กหญิงเอ๋อ พบว่า เด็กมีปัญหาดังนี้คือ ปัญหาด้านครอบครัว ปัญหาด้านสังคม และปัญหาด้านสุขภาพ
3. เด็กหญิงเอ๋อรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น ยอมรับสภาพของตนเอง รู้จักศักยภาพของตนเอง สามารถคิดหาเหตุผลในการตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดน้อยลง

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

เด็กและเยาวชนคือความหวังของชาติทั้งในปัจจุบันและอนาคต เป็นผู้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างจากผู้ใหญ่ เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติอย่างแท้จริง อาจกล่าวได้ว่าเด็กหรือเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่ามากที่สุดของประเทศ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความประพฤติเรียบร้อย มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะประกอบอาชีพ อยู่ในขนบธรรมเนียมที่งดงาม มีวินัยในตนเอง สามารถบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมในทุกโอกาส และมีความยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อย่างแนบแน่นให้สมกับที่จะเป็นผู้รับผิดชอบบ้านเมืองในวันข้างหน้า ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของนักเรียนที่หลักสูตรคาดหวัง คือ เป็นสมาชิกที่ดีของมนุษยชาติ (พัฒนาตน) เป็นสมาชิกที่ดีของวงการอาชีพ (พัฒนาอาชีพ) เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (พัฒนาสังคม) (คู่มือปฏิบัติงานแนะแนวระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ. 2533)

ปัจจุบันสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงและมีวิวัฒนาการไปในแนวใหม่ๆ อย่างไม่มีหยุดยั้ง สภาวะสังคม เศรษฐกิจ สังคมการเมือง และการปกครอง ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านอาชีพ มีอาชีพเกิดใหม่เป็นจำนวนมาก และอาชีพเหล่านี้ต้องการผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่ได้รับการฝึกฝนอบรมโดยเฉพาะ การเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมต่างประเทศ เข้ามามีบทบาทก่อให้เกิดความสับสนแก่จิตใจ ไม่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ ผลดังกล่าวทำให้นักเรียนส่วนมากก้าวไม่ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนของชาติซึ่งยังไม่มีพื้นฐานและประสบการณ์ในการเรียนรู้มากนัก

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น เป็นเหตุให้นักเรียนบางส่วนมีปัญหาด้านความประพฤติ การแก้ไขปัญหาความประพฤติของนักเรียนที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน เป็นเพียงการแก้ไขที่มุ่งผลเป็นส่วนรวมกว้างๆ ไม่ได้มุ่งที่สาเหตุเฉพาะของนักเรียนแต่ละรายปัญหาทั้งหลายจึงไม่ได้รับการแก้ไขอย่างแท้จริง แต่เป็นเพียงป้องกันมิให้เกิดขึ้นอีก โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนนั้นเป็นการสงบลงเพื่อพร้อมที่จะระเบิดออกมาในโอกาสต่อไป สำหรับปัญหาด้านความประพฤติ หรือนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นเนื่องมาจากการปรับตัวที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมของนักเรียนนั้นๆ แต่สำหรับบุคคลทั่วไปแล้วยังไม่ยอมรับข้อเท็จจริงเรื่องนี้มากนัก และมีความไม่พอใจซ้ำเติมต่อเด็กที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เด็กซึ่งผิดแผกจากเด็กปกติเพราะความพิการทางด้านร่างกาย เช่น ตาบอด หูหนวก ขาเสีย หรือความบกพร่องทางสติปัญญา มีความผิดปกติดังกล่าวชัดเจนมักจะได้รับความเห็นอกเห็นใจ ความเมตตาจากบุคคลทั่วไปแต่ตรงกันข้ามปัจจัยทางอารมณ์และจิตใจซึ่งทำให้เด็กที่มีร่างกายปกติกลายเป็นเด็กเกเรนั้นมักจะไม่ค่อยมีคนเห็นอกเห็นใจหรือเข้าใจ คนทั่วไปจะรังเกียจเหยียดหยามเด็กที่มีความประพฤติไม่ดีนั้น สิ่งนี้มีผลทำให้เด็กและเยาวชนเกรงมากยิ่งขึ้น

ในวงการจิตวิทยาและการศึกษายอมรับว่า “พฤติกรรมทุกอย่างย่อมมีสาเหตุ” และนักจิตวิทยามีความเห็นว่า จุดมุ่งหมายของพฤติกรรมทุกอย่างคือการลดความตึงเครียดของร่างกาย ถึงแม้ว่าการลดความตึงเครียดนั้นจะเป็นการลดความตึงเครียดชนิดถาวรหรือชั่วคราวก็ได้ พฤติกรรมใดที่แสดงออกแล้วกระทบกระเทือนต่อความเจริญงอกงามของตนเองและผู้อื่น พฤติกรรมนั้นจัดว่าเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่ไม่เข้าใจกับมาตรฐานของสังคม ซึ่งแสดงว่าผู้เป็นเจ้าของพฤติกรรม เป็นบุคคลที่มีปัญหาไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้และเราต้องไม่ลืมว่า “จุดมุ่งหมายอันดับแรกในการศึกษาเพื่อประชาธิปไตย คือ บุคคลต้องมีการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่รอบด้านและต่อเนื่องกัน ดังนั้นการค้นหาความสามารถพิเศษต่างๆของเอ็กต์บุคคล การฝึกฝนความสามารถพิเศษที่ค้นพบ และการนำความสามารถพิเศษต่างๆที่ได้รับการฝึกฝนแล้วนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งของสังคม จุดมุ่งหมายใหญ่ของระบบประชาธิปไตย คือการให้สิทธิเสรีภาพ และความสมบูรณ์แก่ความสามารถที่แท้จริง ในตัวบุคคลของพลเมืองทุกคน และยิ่งกว่านั้นคือ การเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงของตัวเอ็กต์บุคคล” โรงเรียนมีหน้าที่ให้การศึกษาแก่พลเมืองจึงไม่เพียงแต่จะให้ความรู้ทางด้านวิทยาการเท่านั้น จะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายที่แท้จริงในการให้การศึกษาของระบบประชาธิปไตยด้วย และจะต้องดำเนินการให้ตรงกับจุดมุ่งหมายดังกล่าวให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้เพื่อให้การศึกษาสอดคล้องกับสังคมระบบประชาธิปไตย

ปัจจุบันวิทยาลัยมีได้มีหน้าที่เพียงแค่ผู้บอกหนังสือเท่านั้นหากมีหน้าที่ในการให้การศึกษาแก่เด็กนักเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนทุกคนมีพัฒนาการและเจริญเติบโตอย่างเต็มที่และรอบด้านเป็นการให้โอกาสแก่บุคคลทุกคนอย่างเสมอภาค ให้โอกาสแก่ทุกคนได้นำเอาความรู้ความสามารถในตัวเองออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยไม่จำกัดชนิดและขีดความสามารถนั้นๆ ดังนั้นครูจึงไม่ใช่ผู้มีหน้าที่เพียงแค่บอกหนังสือ แต่จะต้องมีหน้าที่อื่นๆอีกหลายอย่างเช่น เป็นผู้แนะนำที่ไม่ได้รับการฝึกฝนและกระทำหน้าที่ของผู้แนะนำโดยไม่รู้ตัว เป็นนักสังคมสงเคราะห์จำเป็น เป็นต้น วิทยาลัยที่ดั้นนั้นจะต้องมีผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ที่นอกเหนือจากครูอีก เช่น ครูพยาบาล ครูแนะแนว นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยาเพื่อร่วมมือกันช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป

ดังนั้นภาระกิจจำเป็นของวิทยาลัยในการเสริมสร้างคุณภาพนักเรียนโดยใช้หลักการแนะแนวในการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนและเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนและเยาวชนศรัทธาและเห็นประโยชน์ของการศึกษา เพื่อเป็นการยกระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนและเยาวชนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น กล่าวรวมๆแล้ว งานแนะแนวมีความจำเป็นในทุกสถาบันการศึกษาเพราะนักเรียนที่มาเรียนนั้นมุ่งหวังจะมารับประสบการณ์แห่งการเรียนรู้ในเชิงวิชาการและวิชาชีพตามหลักสูตรกำหนดและตามที่วิทยาลัยได้จัดให้แล้ว นักเรียนเหล่านั้นยังมีปัญหาติดตัวมาด้วยกันทุกคน ก็หวังที่จะให้ครูช่วยแก้ปัญหาต่างๆให้เหล่านั้นแก่เขาซึ่งครูสามารถสังเกตและรับรู้ปัญหาได้จากพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกนอกจากนี้ยังมีความต้องการด้านต่างๆที่ไม่เหมือนกันอีกด้วย ปัญหาความต้องการของเด็กหากไม่ได้รับการแก้ไขหรือตอบสนองย่อมกระทบกระเทือนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนและการใช้ชีวิตในวิทยาลัยของนักเรียน

การแนะแนวเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคล(คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา ม.ป.ป.)ความหมายคือ การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้เจริญถึงที่สุด และนักแนะแนวหลายคนเชื่อว่าการแนะแนวจะช่วยให้พัฒนาไปสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในแง่ที่สามารถช่วยตนเองและสังคมได้ และนักการศึกษาในปัจจุบันเชื่อมั่นว่าแนะแนวเท่านั้นที่จะช่วยให้คนสามารถ

ยื่นหยัดต่อสู้ปัญหาแลอุปสรรคต่างๆในชีวิตด้วยตนเองและสามารถปรับตนเองอย่างชาญฉลาดเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของตน ซึ่งความเปลี่ยนแปลงทั้งในและอนาคต ดังนั้นการแนะแนวจึงมีความจำเป็นและมีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งต่อการช่วยเหลือให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง เข้าใจความถนัดความสามารถของตนเอง รู้จักคิด รู้จักเลือก และตัดสินใจ รู้จักวางเป้าหมายและวางแผนชีวิต เพื่อให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความหมายเป็นไปอย่างถูกต้องมากขึ้น

ดังนั้นข้าพเจ้ามีความสนใจที่จะทำการศึกษานักเรียนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบเป็นรายบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักเรียน พร้อมทั้งหาแนวทางในการช่วยเหลือ ส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบเหล่านั้นให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษารายกรณี

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัญหาต่างๆของนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบในฐานะครูผู้สอน ระดับชั้น ปวส.1 แผนกการโรงแรม วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวนครราชสีมา จำนวน 1 คน
2. เพื่อช่วยเหลือ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบในฐานะครูผู้สอน ระดับชั้น ปวส.1 แผนกการโรงแรม วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวนครราชสีมา จำนวน 1 คน
3. เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบในฐานะครูผู้สอน ระดับชั้น ปวส.1 แผนกการโรงแรม วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวนครราชสีมา จำนวน 1 คน
4. เพื่อเป็นตัวอย่างและแนวทางแก่ครูที่ทำหน้าที่ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษาระดับชั้นอื่นๆต่อไป

ขอบเขตของการศึกษารายกรณี

1. การศึกษารายกรณีในครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมและปัญหาต่างๆ การช่วยเหลือ การป้องกันการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบในฐานะครูผู้สอน ระดับชั้น ปวส.1 แผนกการโรงแรม วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวนครราชสีมา

2. ในการศึกษารายกรณีครั้งนี้ ใช้รูปแบบกระบวนการศึกษารายกรณีของ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ ซึ่งแบ่งกระบวนการในการศึกษารายกรณีออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนั้น

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

- ชั้นที่ 3 การวินิจฉัย
- ชั้นที่ 4 การช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม
- ชั้นที่ 5 การทำนาย
- ชั้นที่ 6 การติดตามผล
- ชั้นที่ 7 การสรุปและข้อเสนอแนะ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดของบุคคลอย่างลึกซึ้งและวิเคราะห์และวิเคราะห์ถึงสาเหตุการเกิดพฤติกรรมเหล่านั้นว่ามีสาเหตุมาจากอะไร โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคนหนึ่งคนใดโดยเฉพาะเพื่อให้เข้าใจเด็กคนนั้นมากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้หาช่องทางช่วยเหลือให้บุคคลสามารถปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นในทุกๆด้าน พร้อมทั้งหาแนวทางในการช่วยเหลือ ป้องกันและส่งเสริมให้บุคคลที่ถูกศึกษานั้นได้ปรับปรุงตนเองและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การแนะนำ หมายถึง กระบวนการช่วยให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อม สามารถเลือกตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ศึกษาหมายถึง ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งตามคำสั่งให้เป็นครูผู้สอน วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว นครราชสีมา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

ผู้ถูกศึกษาหรือผู้เข้ารับการศึกษ หมายถึง นักเรียนระดับชั้น ปวส.1 แผนกการโรงแรม วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว นครราชสีมา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 คน

นักเรียนระดับชั้น ปวส.1 แผนกการโรงแรม หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขา การโรงแรม วิทยาลัยอาชีวศึกษากาญจนบุรี สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.การศึกษารายกรณีครั้งนี้ทำให้ผู้ศึกษาทราบพฤติกรรมและปัญหาต่างๆของนักเรียนในความดูแลรับผิดชอบในฐานะครูผู้สอน

2.สามารถให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในความดูแลรับผิดชอบ ในฐานะครูผู้สอนได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.ผลจากการศึกษารายกรณีในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับการส่งเสริมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในความดูแล ในฐานะครูผู้สอนให้ประสบความสำเร็จและมีความก้าวหน้าต่อไป

4.ผลจากการศึกษารายกรณีครั้งนี้จะเป็นแนวทางแก่ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว หรือครู อาจารย์ทั่วไป ได้นำหลักการและวิธีการศึกษารายกรณีไปใช้ในการรู้จัก เข้าใจนักเรียน และศึกษาพฤติกรรม นักเรียนในความรับผิดชอบของตนเองต่อไป

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวข้อง

ในการศึกษารายกรณีครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยเกี่ยวข้องซึ่งจะได้เสนอเป็นลำดับ ดังนี้

1. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการแนะแนว
2. การศึกษารายกรณี
3. ครูและครูที่ปรึกษา
4. งานวิจัย

หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับการแนะแนว

1. ความหมายของการแนะแนว

“การแนะแนว” เป็นคำที่บัญญัติขึ้นให้ตรงกับคำว่า “Guidance” เป็นวิธีการใหม่ที่จะช่วยเหลือบุคคลในด้านต่างๆ ได้มีผู้ให้ความหมายของคำแนะแนวไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

วิลเลย์ และสตรอง (1960) ให้ความหมายของการแนะแนวไว้ ดังนี้ การแนะแนวคือ การให้ความช่วยเหลือของบุคคลที่มีวุฒิภาวะ มีประสบการณ์และได้รับการฝึกฝนมา ต่อบุคคลที่เขาเชื่อมั่นว่าจะสามารถช่วยได้ เมื่อบุคคลได้รับการแนะแนวแล้ว เขาจะสามารถนำวิถีชีวิตพัฒนาความคิด ที่จะตัดสินใจด้วยตนเองได้ และสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ของเขาเองได้

อาเทอร์ เจ โจน (1963) ให้ความหมายของการแนะแนวไว้ว่า การแนะแนวคือ การที่บุคคลหนึ่งพยายามที่จะให้ความช่วยเหลืออีกบุคคลหนึ่ง เพื่อให้สามารถตัดสินใจเลือกสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ให้สามารถปรับตนเองได้ดีขึ้นรวมทั้งแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดกับตนเอง จุดมุ่งหมายของการแนะแนวนั้นมุ่งที่จะทำให้บุคคลได้พัฒนาตนเองในด้านที่อิสระ และมีความสามารถจะรับผิดชอบต่อตนเองอย่างสมบูรณ์

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2521) กล่าวถึงการช่วยเหลือบุคคลในลักษณะของการแนะแนวนั้น อาจสรุปได้ 3 ประการ คือ

1. ช่วยให้สามารถเลือกสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้น (Making Choices) หมายความว่า ชีวิตของมนุษย์นั้นจะต้องเผชิญกับการเลือกสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ เช่น เลือกโรงเรียน เลือกวิชาเรียน เลือกอาชีพ เลือกคู่ครอง เลือกวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ และอื่นๆ ถ้าการเลือกนั้นจะทำได้โดยไม่ถูกต้องเหมาะสม จะเป็นสาเหตุสำคัญทำให้คนเราไม่มีความสุขในชีวิต

2. ให้เกิดการปรับตัวที่ดี (Well-Adjusted) มนุษย์เรามีความแตกต่างกัน แต่มนุษย์จะต้องอยู่ร่วมกันเพราะเป็นสัตว์สังคม (Social Creature) การที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขนั้น หมายความว่าคนเราจะต้องรู้จักวิธีการที่ดี ต้องมีกฎเกณฑ์ของสังคม ของกลุ่มเพื่อเป็นแนวทางยึดถือปฏิบัติในด้านจิตใจ

(Psychological) มนุษย์ทุกคนจะต้องเรียนรู้ถึงบุคคลในกลุ่ม เพื่อให้เข้าใจว่าตนเองจะต้องทำอะไร รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเราอยู่เสมอ มองเห็นความต้องการในกลุ่ม ปัญหาของกลุ่มและองค์ประกอบอื่นๆอันจะเป็นแนวทางทำให้เกิดการปรับตัวให้อยู่ในสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น

3.การแก้ไขปัญหา (Solving Problems) มุ่งให้สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง แต่ในชีวิตของคนเรามีว่าจะพบปัญหาที่เหมือนกันหรือแก้ไขได้ทุกคน บางคนพบปัญหาที่ตนเองพอจะแก้ไขได้ แต่บางคนจะพบปัญหาที่แก้ไขไม่ได้เลย การแนะแนวเป็นเพียงวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเหลือเด็กในการแก้ไขปัญหาได้จึงควรจมองลักษณะของการแนะแนวในแง่ของความสามารถในการช่วยเหลือเด็กแล้ว แต่ไม่สามารถแก้ไขได้ก็อาจจะถือได้ว่าเป็นธรรมดาที่สุด ทั้งนี้เพราะว่าการแนะแนวไม่ใช่สิ่งมหัศจรรย์ (Guidance is not magic) ซึ่งจะสามารถบันดาลให้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นนั้นหายไปได้ตามความต้องการของบุคคลทั้งหลาย และเทคนิคทางการแนะแนวซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติ จึงอาจจะทำให้มีโอกาสช่วยเหลือบุคคลได้ดีพอสมควร

สรุป การแนะแนว คือกระบวนการช่วยเหลือให้บุคคลได้รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อมช่วยเหลือบุคคลให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ (Help him to himself) ในทุกๆด้าน สามารถเลือกตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ประชญาของการแนะแนว

การแนะแนวยึดหลักปรัชญาต่อไปนี้

1. บุคคลแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ สติปัญญา ความสนใจ ความสามารถ ความถนัดและเจตคติ
2. บุคคลเป็นทรัพยากรที่มีค่าและมีศักยภาพแฝงอยู่ในตน ควรพัฒนาให้เจริญขึ้นทุกด้าน
3. บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน การเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปด้วยดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงนั้น
4. พฤติกรรมทุกอย่างของบุคคลย่อมมีสาเหตุ การที่บุคคลแสดงออกอย่างใดหรือเป็นเช่นไร ย่อมเกิดจากตนเองและสิ่งแวดล้อมเป็นเหตุ
5. บุคคลย่อมมีศักดิ์ศรีและต้องการการยอมรับซึ่งกันและกัน
6. ธรรมชาติของคนอยู่รวมกันเป็นสังคม จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

3. หลักการของการแนะแนว

1. บริการแนะแนวในโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนทุกคนมิใช่จัดให้เฉพาะนักเรียนบางคนที่มีปัญหา
2. การแนะแนวช่วยให้นักเรียนสามารถนำตนเองได้ ครูเป็นเพียงผู้แนะแนวทางให้นักเรียนได้เลือก และคิดปัญหาด้วยตนเอง จนสามารถช่วยเหลือตนเองได้
3. การแนะแนวจะจัดทำได้ดีจะต้องมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ ตรงตามข้อเท็จจริงและเป็นปัจจุบัน

4. การแนะแนวในโรงเรียนจะต้องมีการประสานงานและร่วมมือกันในระหว่างบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกโรงเรียน โดยมีหัวหน้างานซึ่งเป็นผู้รู้งานด้านนี้พอสมควร
5. การจัดการแนะแนวในโรงเรียนจะต้องมีการประสานงานและร่วมมือกันในระหว่างบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกโรงเรียน โดยมีหัวหน้างานซึ่งเป็นผู้รู้งานด้านนี้พอสมควร
6. การแนะแนวจะต้องทำควบคู่กันไปกับการจัดการเรียนการสอน
7. การแนะแนวควรจัดบริการต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม

4. เป้าหมายของการแนะแนว

เป้าหมายของการแนะแนว คือ การที่นักเรียนสามารถรับผิชอบตัดสินใจเลือกสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างฉลาด เหมาะสมกับตน และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น ซึ่งทำให้ตนและสังคมเป็นสุข อาจกล่าวรวมกันได้ว่าเป้าหมายของการแนะแนวมี 3 ประการคือ

1. ป้องกันปัญหา
2. แก้ปัญหา
3. ส่งเสริมและพัฒนา

5. ขอบข่ายของการแนะแนว

การแนะแนวมีขอบข่ายงาน 5 บริการ ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง โรงเรียนจะดำเนินงานแนะแนวอย่างได้ผลจะต้องจัดให้มีงานต่าง ๆ ครอบคลุมทั้ง 5 บริการ คือ

1. บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล (Individual Inventory Service) เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหารายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อทราบความสนใจ ความสามารถ ความถนัด เจตคติ ลักษณะนิสัย อารมณ์ ฯลฯ พร้อมทั้งสิ่งแวดล้อมของนักเรียน เช่น สภาพความสัมพันธ์สมาชิกภายในบ้าน อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ครูรู้จักนักเรียน และนักเรียนรู้จักตนเองมากที่สุด เท่าที่จะมากได้ เพื่อนำเอาความรู้รายละเอียดดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ต่อการดำเนินงานต่อไป

2. บริการสนเทศ (Information Service) เป็นงานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนโดยตรง เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ ในด้านการศึกษาอาชีพและสังคม อย่างกว้างขวาง สามารถนำความรู้ความเข้าใจเหล่านั้นไปพิจารณาและตัดสินใจเลือกแนวทางประกอบอาชีพและเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงบุคลิกได้อย่างเหมาะสมกับอัตภาพและสภาพที่เป็นจริงของสังคมต่อไป

ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความรู้ให้แก่นักเรียนหรือการให้บริการสนเทศนั้น มีวิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จัดป้ายนิเทศ แจกเอกสาร การสาธิต การบรรยาย การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมุติ การออกเสียงตามสบาย การจัดฉายภาพนิ่งหรือวีดิทัศน์ เป็นต้น

3. บริการให้คำปรึกษา (Counseling Service) เป็นงานที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมแล้ว นำไปสู่การป้องกันปัญหา ตัดสินใจแก้ปัญหา หรือพัฒนาสิ่งที่ตนเองปรารถนาอย่างเหมาะสม โดยที่นักเรียนผู้ซึ่งได้รับการให้คำปรึกษา พร้อมทั้งจะรับผิดชอบต่อผลที่จะเกิดขึ้นตามมาหลังจากการตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของตน

การให้คำปรึกษาจะใช้วิธีการสนทนาอย่างมีหลักการระหว่างครูกับนักเรียนผู้ประสงค์จะขอรับคำปรึกษา ครูที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนจะต้องให้ความรู้ความสามารถที่ผ่านการฝึกฝนเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาดีพอสมควร จึงจะสามารถช่วยให้นักเรียนมองเห็นการตัดสินใจของตนเองได้ การให้คำปรึกษามี 2 ประเภท ได้แก่การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม

4. บริการจัดวางตัวบุคคล (Placement Service) เป็นงานที่จะช่วยให้นักเรียนได้ตัดสินใจดำเนินตามแผนที่ได้วางไว้ได้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ตลอดจนการจัดให้การช่วยเหลือได้เหมาะสมกับความต้องการ มีกิจกรรมสำหรับบริการจัดวางตัวบุคคลที่โรงเรียนให้แก่ นักเรียน เช่น การเลือกวิชาเรียน ของนักเรียน การให้ทุนการศึกษา การจัดนักเรียนเข้าชุมนุม การจัดนักเรียนเลือกกิจกรรมการจัดหางานให้นักเรียนทำในระหว่างปิดภาคเรียนหรือยามว่าง เป็นต้น

5. บริการติดตามและประเมินผล (Follow-up and Evaluation Service) เป็นงานที่เกิดตามมาหลังจากการดำเนินบริการใดบริการหนึ่งสิ้นสุดลงเพื่อให้ทราบผลที่เกิดขึ้นแก่นักเรียน และผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานต่าง ๆ ตามโครงการ หากจะพิจารณาบริการติดตามและประเมินผลให้ถ่องแท้แล้ว สามารถแยกงานออกได้ 2 งาน คือ งานติดตามผลและงานประเมินผล

งานติดตามผล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการช่วยนักเรียนแต่ละคนนั้นให้สามารถแก้ปัญหาและปรับปรุงตนเองในด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและเพื่อนำข้อมูลที่ได้มานั้นไปใช้ประเมินผลการดำเนินงานแนะแนวและงานอื่น ๆ ของโรงเรียน เครื่องมือและวิธีการในการติดตามผลนั้นมีหลายชนิด เช่น การสำรวจ การสอบถาม ไปรษณียบัตร การสัมภาษณ์ บุคคลผู้ใกล้ชิดกับนักเรียน หรือสัมภาษณ์กับนักเรียนโดยตรง เป็นต้น

งานประเมินผล มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพิจารณาถึง ผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการแนะแนวว่า มีคุณค่ามากน้อยเพียงใด

การดำเนินงานแนะแนวทั้ง 5 บริการดังกล่าว จะต้องครอบคลุมทั้งด้านการประกอบอาชีพ และด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ (กรมวิชาการ, ม.ป.ป)

การศึกษาเป็นรายกรณี

1. ความหมายของการศึกษารายกรณี

ความหมายของการศึกษารายกรณีได้มีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ดังนี้

พนม ลิ้มอารีย์ (2530) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การศึกษารายกรณี หมายถึงการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลอย่างลึกซึ้ง และวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลพฤติกรรมเช่นนั้น หรือพฤติกรรมแปลกไปว่ามีสาเหตุมาจากอะไร รวมทั้งแปลความหมายของพฤติกรรมนั้น ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กับปัญหาและการปรับตัวของบุคคลอย่างไร

อนนต์ อนันตรังษี (2517) กล่าวว่า การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี คือการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลเป็นรายกรณีไป โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อจะหาทางช่วยบุคคลได้ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านอารมณ์ สังคม เจตคติ ความสนใจและการเรียน เป็นต้น

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี คือ การศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ที่สำคัญหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งของสังคม เช่น บุคคล กลุ่ม ชุมชน สถาบัน ฯลฯ โดยเฉพาะในปัจจุบันมักเน้นศึกษารายละเอียดของแต่ละบุคคล การศึกษารายละเอียดของแต่ละบุคคลนี้จะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไประยะเวลาหนึ่ง แล้วนำรายละเอียดที่ได้มาวิเคราะห์ ตีความ เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรม ซึ่งอาจจะ เป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา หรือไม่เป็นปัญหาก็คือ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลาย ๆ ด้าน ถ้าในรายที่เป็นปัญหาจะใช้แนวทางในการที่จะช่วยเหลือแก้ไข แต่ถ้าในรายที่ไม่เป็นปัญหา จะได้ใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน ส่งเสริม หรือนำไปเป็นแบบอย่างแก่ บุคคลอื่นต่อไปในปัจจุบันและอนาคต

สุภาพรณ โคตรจรัส (2528) กล่าวคือศึกษารายกรณี เป็นวิธีการศึกษารายกรณี และวิเคราะห์สิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยละเอียด อาจจะเป็นการศึกษาบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยละเอียด กลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ชุมชนใด ชุมชนหนึ่ง หรือสถาบันใดสถาบันหนึ่ง การศึกษารายกรณี มิได้ความหมายเฉพาะการรวบรวมข้อมูล ประวัติของบุคคลที่ถูกทำการศึกษาเท่านั้น แต่ยังรวบรวมถึงการนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ และหาความสัมพันธ์ เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัย การให้ข้อเสนอแนะเพื่อดำเนินการและติดตามผลตามลำดับ

ดังนั้นจึงกล่าวสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดของบุคคลอย่างลึกซึ้ง และวิเคราะห์ถึงสาเหตุการเกิดพฤติกรรมเหล่านั้นว่ามีสาเหตุจากอะไร เพื่อหาทางช่วยเหลือให้บุคคลที่สามารถปรับปรุงตนเองได้ดีขึ้นในทุกด้าน พร้อมทั้งหาแนวทางในการช่วยเหลือป้องกันและส่งเสริมให้บุคคลที่ถูกศึกษานั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีจุดมุ่งหมายที่สำคัญหลายประการ ดังนี้

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณีว่า มีจุดมุ่งหมายหลัก 2 ประการ คือ

1. เพื่อใช้ในการแนะแนวและการให้คำปรึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นจุดมุ่งหมายย่อย ๆ ได้ดังนี้

1.1 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวินิจฉัย และรักษาในรายที่มีปัญหาการปรับตัว ปัญหาการเรียน ปัญหาเศรษฐกิจ

1.2 เพื่อให้ผู้ศึกษาเข้าใจบุคคลได้อย่างละเอียด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์การให้คำปรึกษา

1.3 เพื่อให้บุคคลที่รับการศึกษา ได้รู้จักวิเคราะห์ตนเองจนเกิดความเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริง

1.4 เพื่ออบรมครูประจำการให้เข้าใจวิธีการศึกษารายกรณีได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะทำงานแนะแนวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เพื่อใช้ในกรณีอื่น ๆ ได้แก่

2.1 เพื่อใช้ในการวิจัย โดยศึกษาสาเหตุในอดีตและปัจจุบันเพื่อทำนายพฤติกรรมที่จะเกิดในอนาคตซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือไม่เป็นปัญหาก็ได้

2.2 เพื่อติดตามผลของการใช้เทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ อันเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่าง ๆ ต่อไป

2.3 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับศึกษาบุคคลทั่ว ๆ ไปที่ผู้ศึกษาสนใจ เช่น ความสามารถพิเศษ บุคลิกภาพที่ดี เป็นต้น

พนม ลีมาเรีย (2530) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษารายกรณี ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสืบค้นหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมผิดปกติ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้การช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

2. เพื่อสืบค้นกระบวน (Pattern) ของพัฒนาการของนักเรียน ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์สังคมและจิตใจ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้การส่งเสริมพัฒนาได้อย่างเหมาะสม

3. ช่วยให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง สามารถพัฒนาตนเองสามารถวางแผนชีวิต สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ เลือกอาชีพ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

4. ช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนเองได้ดีขึ้น และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาของบุตรหลานของตน

5. ช่วยให้คณะครูได้เข้าใจนักเรียนอย่างละเอียด ลึกซึ้ง ถูกต้อง และนำผลของการศึกษารายกรณีไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการให้บริการต่าง ๆ แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

3. ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีเป็นกลวิธีที่มีประโยชน์ต่อผู้นำมาใช้ ซึ่งมีทั้งประโยชน์ทางตรงและทางอ้อม

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527) ได้แบ่งประโยชน์ของการศึกษารายกรณี ออกเป็น 2 ทาง ดังนี้

1. ประโยชน์ทางตรง อันเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับการผู้รับการศึกษา นั่นก็คือทำให้ผู้รับการศึกษาได้เข้าถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมากยิ่งขึ้น เข้าใจสาเหตุของปัญหาได้กว้างขวางขณะเดียวกันทำให้เป็นคนที่รู้จักใช้เหตุผลในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

2. ประโยชน์ทางอ้อม เป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้รับการศึกษานั้นก็คือทำให้ผู้รับการศึกษาได้รับความช่วยเหลืออย่างถูกต้อง ทันท่วงที และในขณะเดียวกันผู้รับการศึกษาก็จะเข้าใจตนเองมากขึ้น รู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองได้ในที่สุด

พนม ลีมาเรีย (2530) ได้สรุปประโยชน์ของการศึกษารายกรณีไว้ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อครูและผู้แนะแนวที่เป็นผู้ศึกษาโดยตรง

1.1 ช่วยให้ครูหรือผู้แนะแนว ได้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียนอย่างกว้างขวางทำให้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติมนุษย์อย่างแท้จริง ช่วยให้ครูหรือผู้แนะแนวมีความเข้าใจหรือยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลยิ่งขึ้น มีจิตใจเป็นกลาง ไม่มีอคติต่อผู้ที่มาเกี่ยวข้อง

1.2 ช่วยให้ผู้หรือผู้แนะนำเข้าใจถึงสาเหตุและเงื่อนไขต่างๆ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทำให้มองเห็นช่องทางที่จะช่วยแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสมทันเวลาและเหตุการณ์

1.3 ช่วยให้ผู้หรือผู้แนะนำมีความรู้ในการใช้ทักษะ เครื่องมือและกลวิธีต่างๆ ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน และยังช่วยให้เป็นคนมีเหตุผล รู้จักเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ รู้จักแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูลที่ได้รับรวบรวมไว้มาประกอบพิจารณาตัดสินใจ

2. ประโยชน์ต่อนักเรียนที่เป็นผู้ได้รับการศึกษา ดังนี้

2.1 ช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเองหรือแก้ไข ปัญหาของตนเอง เพื่อช่วยให้มีสภาพชีวิตที่ดีกว่าเดิม

2.2 ช่วยให้นักเรียนมีกำลังใจและความเต็มใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมีความหวังและเข้มแข็ง

3. ประโยชน์ต่อคณะครูและนักเรียน ดังนี้

3.1 ช่วยให้คณะครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนของตนเองดีขึ้น ยินดีให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหให้กับนักเรียน

3.2 ให้นักเรียนได้ทราบข้อมูลจริงๆ เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของนักเรียน ทำให้สามารถนำข้อเท็จจริงเหล่านั้นเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและการให้บริการต่างๆแก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

4. ประโยชน์ต่อผู้ปกครองของนักเรียนที่ได้รับการศึกษา

4.1 ช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนดีขึ้นทำให้สามารถปฏิบัติต่อบุตรหลานได้อย่างเหมาะสม

4.2 ช่วยให้ผู้ปกครองเกิดความสบายใจ เพราะได้ตระหนักว่า โรงเรียนมีความตั้งใจและจริงจังในการป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการศึกษารายกรณีมีประโยชน์มากมายกับบุคคลหลายฝ่าย เช่น ผู้ศึกษา ผู้ถูกศึกษา คณะครู บิดามารดา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถาบัน เพื่อน ฯลฯ ตลอดจนผู้ที่สนใจในการศึกษารายกรณี และผลการศึกษานอกจากจะเป็นแนวทางในการพิจารณาช่วยเหลือผู้ถูกศึกษาแล้วยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อส่วนรวมได้อีกในเรื่องแนวทางการป้องกันการเกิดปัญหาต่างๆต่อไปได้

4. กระบวนการศึกษาในการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีเป็นวิธีการศึกษารายละเอียดของบุคคลทุกด้าน อย่างต่อเนื่องกันเป็นเวลานานโดยใช้เทคนิคการแนะนำหลายๆอย่าง ในการรวบรวมข้อมูลของบุคคลโดยมีขั้นตอนในการศึกษาอย่างมีระบบ เพื่อพยายามทำให้เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ควรแก่การเชื่อถือได้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์,2527)

อนันต์ อนันตรังษี (2517) ได้กล่าวถึง กระบวนการศึกษารายกรณีว่ามีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นรวบรวมรายละเอียด ซึ่งประกอบไปด้วย

1.1 สมมติฐานของปัญหา

1.2 การตรวจสอบ

1.3 ประวัติสุขภาพร่างกาย

- 1.4 ประวัติเกี่ยวกับการเรียน
- 1.5 ประวัติเกี่ยวกับทางบ้าน
- 1.6 ประวัติทางสังคม
2. ชั้นวินิจฉัย (Diagnosis)
3. ชั้นแก้ปัญหา (Treatment)
4. ชั้นติดตามผล (Follow-up)

กมลรัตน์ หล้าสงศ์ (2527) ได้นำเสนอรูปแบบการศึกษารายกรณี โดยแบ่งกระบวนการศึกษาออกเป็น 7 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่1 การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน
- ขั้นที่2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นที่3 การวินิจฉัย
- ขั้นที่4 การช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม
- ขั้นที่5 การทำนาย
- ขั้นที่6 การติดตามผล
- ขั้นที่7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

ภาระหน้าที่ของครู

การเป็นครูที่ดีหรือครูตามอุดมการณ์ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดีมีศีลธรรมและมีความสามารถในการปฏิบัติได้ ความรู้ทางวิชาการของครูต้องเป็นความรู้ที่รู้จริง ทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยที่ครูจะต้องศึกษาทำความเข้าใจในวิชาการให้ถ่องแท้ก่อนการลงมือสอนหรือลงมือปฏิบัติ การเตรียมการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครู รวมทั้งการเข้าใจปัจจัยในการเรียนของผู้เรียน เพื่อจะได้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ภาระหน้าที่ครูมี 7 ประการ คือ

1. หน้าที่การสอนและการเผยแพร่วิชาการ (Duty of Teaching and Academic Extention) ได้แก่รับผิดชอบดำเนินการสอนรายวิชาให้ลุล่วงด้วยดี รวมทั้งการแพร่วิชาความรู้แก่ผู้อื่นๆ เช่น สอนวิชาต่างๆ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์นิเทศ เป็นวิทยากรเผยแพร่วิชาชีพแก่ประชาชน เป็นต้น
2. หน้าที่ให้การสนับสนุนและให้บริการการเรียน (Duty of Support to Teaching and Learning) ได้แก่รับผิดชอบดำเนินงาน จัดหา จัดหมวดหมู่ เก็บรักษา ซ่อมบำรุง และให้บริการเกี่ยวกับเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ยานพาหนะและอื่นๆ อันเป็นการสนับสนุนและให้บริการแก่การเรียนการสอนของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อเอื้ออำนวยให้กระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวเป็นไปด้วยความราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น งานสื่อการสอน งานทดสอบ งานทะเบียนและวัดผล เป็นต้น
3. หน้าที่การบริการและปกครองนักเรียน (Duty of Student Service and Movement) ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกให้แก่การเรียน เพื่อให้ดำเนินชีวิตในฐานะผู้เรียนอย่างราบรื่น รวมถึงการศึกษาเสริมหลักสูตร การแนะนำหรือแนะแนวทางการศึกษา การเตรียมตัวเพื่ออาชีพและการแก้ไขปัญหาส่วนตัว ทั้งยังรวมถึงการจัดระบบการปกครอง ดูแลนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย มีศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดี

4. หน้าที่การบริหารวิชาการ บุคลากรและสถาบัน (Duty of Administration Academic, Personal and Instructional Affairs) ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการบริหารและจัดการในหน่วยงานย่อย เช่น ภาควิชาหรือแผนกวิชา และหน่วยงานใหญ่ คือ สถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินการของหน่วยงานดังกล่าวเป็นไปโดยความราบรื่นและเรียบร้อยตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ ทั้งในด้านวิชาการ บุคลากร ธุรกิจ และอื่นๆของหน่วยงานนั้น เช่น หัวหน้างานทะเบียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าอาคารสถานที่ เป็นต้น

5. หน้าที่การพัฒนาสถาบัน (Duty of and Instruction Development) ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องที่เป็นการสร้างความเจริญก้าวหน้าเฉพาะด้านหรือเฉพาะเรื่อง ให้แก่หน่วยงานโดยรวมคือ สถานศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายให้เป็นไปตามนโยบายหรือหลักการที่ผู้บริหารสถาบันกำหนดให้ เช่น งานศูนย์ข้อมูล กรรมการตรวจการจ้างงาน การซ่อมวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

6. หน้าที่ธุรกิจและบริการทั่วไป (Duty of General Affairs and Service) รับผิดชอบดำเนินการหรือการกระทำเพื่อให้งานธุรการและด้านบริการทั่วไปของหน่วยงานย่อย เช่น คณะวิชาหรือแผนกวิชา และงานของหน่วยงานใหญ่ คือ สถานศึกษา เป็นไปโดยเรียบร้อยตามหลักการและมาตรฐานที่กำหนดไว้สำหรับหน่วยงานนั้นๆ ทั้งที่เกี่ยวกับบุคคลหรือสิ่งของภายในหน่วยงานเอง และบุคคลหรือสิ่งของภายนอกหน่วยงาน

7. หน้าที่อื่นๆ (Duty of Other Assignment) ได้แก่ รับผิดชอบดำเนินการในหน้าที่ย่อยอื่นๆที่ยังไม่ได้กล่าวถึง แต่เป็นสิ่งที่ควรได้รับการดำเนินการที่กำหนดไว้ในบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานหรือตามนโยบายหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาตามลำดับ

สรุป ครูเป็นผู้ที่ต้องรับภาระหน้าที่อันหนักในการอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนที่มีคุณธรรม เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของประเทศชาติ การทำให้นักเรียนเป็นคนที่มีคุณธรรมจึงเป็นสิ่งที่ครูต้องให้ความรู้ความสามารถ ความพยายาม จิตวิญญาณของการเป็นครูอย่างแท้จริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภรณ์ ธรรมาภรณ์พิลาส (2513) ได้ทำการศึกษาสาเหตุการหนีเรียนของนักเรียน 5 คน พร้อมทั้งวิธีให้คำปรึกษาเพื่อการช่วยเหลือ ผลปรากฏว่า สาเหตุที่ทำให้เด็กหนีเรียนนั้นแตกต่างกันออกไปในแต่ละราย สรุปว่า เด็กมีปัญหาทางด้านอารมณ์ ปัญหาการเรียนอ่อน ปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจที่บ้าน และมีปัญหาทางด้านสังคม

สาวิกา กาญจน (2518) ได้ทำการศึกษาเด็กเป็นรายกรณีนักเรียน 6 คน โดยการบำบัดด้วยหนังสือเพื่อให้เด็กมีการยอมรับตนเอง ลดความวิตกกังวล และมีความเอื้อเฟื้อ ซึ่งเป็นกลุ่มปัญหา 3 กลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มปัญหาละ 2 คน แล้วนำมาศึกษาเฉพาะคน เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมและความคิดหลังจากการบำบัดด้วยหนังสือ โดยการทดสอบด้วยแบบสอบถาม ผลปรากฏว่า เด็กมีการยอมรับตนเองมากขึ้น มีความวิตกกังวลน้อยลง และมีความเอื้อเฟื้อมากขึ้น เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3 กลุ่มปัญหา

มณฑณี บุรณเขตต์ (2532) ได้ศึกษาลักษณะภูมิปลั่งและสภาวะทางจิตใจของหญิงที่ถูกข่มขืนอย่างละเอียดเกี่ยวกับประวัติชีวิต ระดับสติปัญญา บุคลิกภาพ เจตคติ และสิ่งแวดล้อม โดยการศึกษาเป็นรายกรณี จำนวน 10 ราย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้หญิงหรือเด็กที่ถูกข่มขืนโดยได้รับการช่วยเหลือและติดต่อกับ

ทางโครงการบ้านถนอมรัก ผลการวิจัยพบว่า เหตุการณ์ข่มขืนที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อกรณีศึกษาหลายด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสังคม

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณีที่กำลังกล่าวมาแล้วข้างต้น ยังไม่มีผู้ใดศึกษารายกรณีเกี่ยวกับนักเรียนในความดูแลรับผิดชอบ จึงทำให้ผู้ศึกษามีแนวคิดและสนใจที่จะศึกษานักเรียนรายกรณีเพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัญหาต่างๆของนักเรียน ซึ่งจะได้ช่วยเหลือ ป้องกัน และแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน และเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในความรับผิดชอบนั้นด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในบทนี้จะกล่าวถึงวิธีการดำเนินการศึกษาซึ่งประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ของการศึกษาประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว

จุดประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรม และปัญหาต่างๆ ของนักเรียนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบในฐานะครูประจำวิชา
2. เพื่อช่วยเหลือ ป้องกัน และแก้ปัญหานักเรียนที่ไม่พึงประสงค์ ของนักเรียนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบในฐานะครูประจำวิชา นักเรียนระดับชั้น ปวส.1 แผนกการโรงแรม วิทยาลัยบริหารธุรกิจ และการท่องเที่ยว นครราชสีมา จำนวน 1 คน
3. เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบในฐานะครูประจำวิชา นักเรียนระดับชั้น ปวส.1 แผนกการโรงแรม วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว นครราชสีมาจำนวน 1 คน
4. เป็นตัวอย่างและแนวทางแก่ครูที่ทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้น ปวส. 1 แผนกการโรงแรม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว นครราชสีมา จำนวน 1 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

วิธีการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี มีวิธีการศึกษา 7 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน คือ การรู้จักและดูแลเอาใจใส่นักเรียนโดยใกล้ชิดจะทำให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และมีผลการเรียนดีขึ้น
2. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้รายงานรวบรวมข้อมูลของนักเรียนและรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เอกลักษณ์พฤติกรรม โดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 เทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มี 6 เทคนิค ดังนี้

2.1.1 การสังเกตและบันทึกการสังเกต เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ประกอบการพิจารณา วินิจฉัยพฤติกรรมโดยสังเกตนักเรียนในคาบกิจกรรมโฮมรูม คาบแนะแนว คาบการสอนที่ครูผู้สอนรับผิดชอบสอน และนอกห้องเรียน ประมาณ 3-5 ครั้ง ครั้งละประมาณ 20-40 นาที แล้วแต่กรณี เพื่อดูพฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียนและหลังจากการสังเกตแล้วมีการจดบันทึกทุกครั้ง

2.1.2 การสัมภาษณ์ เพื่อหาข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน โดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีพิธีรีตอง (Informal Interview) ทำการสัมภาษณ์บุคคลต่อไปนี้

- 1) นักเรียน
- 2) ครูประจำวิชาต่างๆ
- 3) เพื่อนนักเรียนที่เรียนในห้องเดียวกัน
- 4) ผู้ปกครองนักเรียน

ในการสัมภาษณ์จะใช้เวลาตอนพักกลางวัน หลังเลิกเรียน และเวลาว่าง สัมภาษณ์ประมาณ 3-5 ครั้งๆ ละ ประมาณ 20-40 นาที แล้วแต่กรณี และทำการบันทึกผลการสัมภาษณ์ทันทีหลังจากยุติการสัมภาษณ์

2.1.3 การเยี่ยมบ้าน เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางบ้าน เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและบุคคลในบ้าน เพื่อทราบถึงฐานะเศรษฐกิจของผู้ปกครอง โดยรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางบ้าน ด้วยตนเอง ตลอดจนร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งการเยี่ยมบ้านจะเยี่ยมอย่างน้อย 1 ครั้ง และใช้เวลาประมาณ 30-60 นาที แล้วแต่กรณี การเยี่ยมบ้านจะปฏิบัติดังนี้

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการเยี่ยมบ้าน
- 2) นัดวัน เวลา ที่จะไปเยี่ยมบ้านผู้ปกครองโดยโทรศัพท์หรือส่งไปรษณียบัตร
- 3) ไปเยี่ยมบ้าน จะใช้เทคนิคการสังเกตและสัมภาษณ์บุคคลภายนอกในบ้านตามความเหมาะสม
- 4) บันทึกการเยี่ยมบ้าน

2.1.4 การเขียนอัตชีวประวัติ โดยผู้สังเกตแจกกระดาษที่กำหนดหัวข้อให้เขียนเรื่องราวจากความเป็นจริงที่สุด (ตั้งรายละเอียดในภาคผนวก)

2.1.5 บันทึกประจำวัน เป็นการให้นักเรียนเขียนบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับตนเองเป็นกิจกรรมประจำวัน ให้เปิดเผยความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมรอบตัว โดยมีการชี้แจงให้นักเรียนทราบก่อนการเขียนบันทึก โดยให้นักเรียนเขียนบันทึกประจำวัน ต่อเนื่องกันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ โดยมีหัวข้อดังนี้

- 1) ชื่อ อายุ เพศ ของผู้บันทึก
- 2) วัน เดือน ปี ที่บันทึก
- 3) กิจกรรมที่ทำในวันนั้น

2.1.6 แบบสอบถาม เพื่อศึกษาถึงรายละเอียดข้อเท็จจริงบางประการที่เป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยปัญหา และช่วยเหลือนักเรียนต่อไป แบบสอบถามที่ใช้ เป็นแบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งมีข้อมูลดังนี้

- 1) ประวัติส่วนตัวของครอบครัวนักเรียน
- 2) ประวัติสุขภาพของนักเรียน
- 3) สังคมและกิจกรรมของนักเรียน
- 4) กิจกรรม การศึกษา และปัญหาของนักเรียน

3. การวินิจฉัยสาเหตุของปัญหาที่พบ นำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาเป็นพื้นฐานประกอบกับการนำทฤษฎีทางจิตวิทยา มาช่วยในการวินิจฉัยหาสาเหตุ พร้อมทั้งหาวิธีการช่วยเหลือแก้ปัญหาตลอดจนแนะแนวทางแก่นักเรียนในการแก้ปัญหาหรือปรับตัวที่เหมาะสม
4. ทำการช่วยเหลือนักเรียน โดยให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกคนที่เป็นที่ปรึกษา
5. ทำนายผล เพื่อบอกให้นักเรียนทราบถึงปัญหาต่างๆและปัญหานี้สามารถแก้ไขได้ โดยอาศัยความสัมพันธ์ข้อมูลที่เป็นผลมาจากการวิเคราะห์และการวินิจฉัย เพื่อคาดการณ์ล่วงหน้าเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในพฤติกรรมที่มีปัญหา
6. การติดตามผล ทำการติดตามผลในขณะที่ทำการศึกษาทุกระยะ คือ ติดตามผลทุกครั้งที่พบข้อมูล หรือแต่ละครั้งที่ให้การช่วยเหลือ และให้การส่งเสริมไป เพื่อประเมินว่าแนวทางในการช่วยเหลือนั้น ถูกต้องได้ผลดีหรือไม่อย่างไร จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขต่อไปอย่างไร
7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ
  - 7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน
  - 7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน
  - 7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่สนใจ หรือจะศึกษาบุคคลนั้นต่อไป หรือจะศึกษาบุคคลในลักษณะเช่นเดียวกันต่อไป

แบบแผนการศึกษาและ การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) ในลักษณะของการวิจัยเชิงสัมพันธ์ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดด้วยตนเอง อย่างละเอียดทุกขั้นตอน โดยใช้เครื่องมือต่างๆดังรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหัวข้อเรื่อง เทคนิคที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลจึงเป็นการนำเอาข้อมูลมาสรุปหาข้อเท็จจริง

ดังนั้นผลการศึกษานี้จึงเขียนสรุปเป็นรายบุคคล ตั้งแต่ประวัติต่างๆ ลักษณะของปัญหา การวินิจฉัย การช่วยเหลือ การป้องกัน การส่งเสริม การติดตามผล ตลอดจนการสรุปผล และ ข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษารายกรณี พฤติกรรมนักเรียน 1 คน โดยใช้ขั้นตอน 7 ขั้นตอน และเทคนิคการรวบรวมข้อมูล 6 เทคนิค ตั้งแต่วันที่ 1 เดือน พฤศจิกายน 2554 ถึง วันที่ 2 มีนาคม 2555 ผู้ศึกษาขอสรุปการศึกษาดังนี้

1. ลักษณะทั่วไป

เอ๋ (นามสมมุติ) เป็นเด็กไทยอายุประมาณ 19 ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนาพุทธ ผิวเนื้อสีดำแดง ใบหน้าเป็นรูปวงรี คางแหลม นัยน์ตากลมใหญ่สีดำ ตาสองชั้น จมูกโก่ง ริมฝีปากแดงได้สัดส่วน ใบหน้าเกลี้ยงเกลา ผมสีดำหยียดตรง ความสูงประมาณ 139 ซม. น้ำหนัก 41 กิโลกรัม รูปร่างเล็กผอมบาง ร่างกายไม่ค่อยแข็งแรงเพราะมีโรคประจำตัว ลักษณะนิสัยเรียบร้อย เจียมขริ่ม ค่อนข้างเก็บตัว ไม่ช่างพูด แต่ก็เข้ากับเพื่อนได้บ้าง แต่งการสะอาดเรียบร้อย

2. การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต จากการสังเกตพบว่า เอ๋เป็นเด็กเรียบร้อยเจียมขริ่ม ไม่ค่อยร่าเริงแจ่มใสเหมือนเพื่อนๆในวัยเดียวกัน แต่ก็ตั้งใจเรียน ทำงานที่ครูสั่งเรียบร้อย มีความรับผิดชอบดี การพูดกับครูและเพื่อนๆเรียบร้อย ขาดเรียนบ้างแต่ไม่บ่อยนัก ในเวลาเรียนหนังสือชอบนั่งริมหน้าต่าง เวลาครูสอนจะตั้งใจฟัง ครุ่นครัดกับคำสั่งของครู เขียนหนังสือเป็นระเบียบเรียบร้อย อุปกรณ์การเรียนมีครบ เข้ากับเพื่อนๆได้บางครั้งก็มีปัญหาขัดแย้งกับเพื่อนๆบ้างสาเหตุจากการหวงของ

2.2 การสัมภาษณ์ จากการสัมภาษณ์พบว่า เอ๋มีพี่น้อง 2 คน อาศัยอยู่กับป้า เพราะบิดาเสียชีวิตแล้ว และมารดาไปมีสามีใหม่ ไปทำงานต่างจังหวัด สมาชิกในบ้านมี 5 คน คือ ลุง ป้า พี่สาวลูกของลุงกับป้า และตัวเอ๋กับน้องสาว

จากการสัมภาษณ์พูดคุยกับป้า พบว่า เอ๋ เป็นเด็กเจียมๆ ไม่ค่อยพูด กลับจากโรงเรียนจะช่วยทำงานที่บ้านตามที่ได้รับมอบหมาย คือ กวาดบ้าน ถูบ้าน หุงข้าว และล้างจาน บุคคลในบ้านที่เอ๋รักและไว้วางใจที่สุดก็คือ ป้า ส่วนบุคคลที่เอ๋สนิทสนมมากที่สุดก็คือ น้องสาว แต่ก็มีบางครั้งที่มีเรื่องขัดแย้งกันบ้าง ในเรื่องการเรียน เอ๋สนใจเรื่องการเรียนดี มีการบ้านทำเกือบทุกวัน เวลาว่างบางครั้งก็อ่านหนังสือบ้าง เอ๋ไปเรียนแต่เช้าและกลับบ้านตรงเวลาไม่เคยดลัด ป้าบอกว่า เอ๋เป็นเด็กที่น่าสงสาร พ่อตาย แม่ก็ไม่ค่อยสนใจและยังมีโรคประจำตัวมาตั้งแต่เล็กอีกด้วย ต้องไปหาหมอเป็นประจำ

การสัมภาษณ์เพื่อนพบว่า เอ๋ เป็นคนขริ่มไม่ค่อยพูดเล่นกับเพื่อน และโกรธง่ายเมื่อเพื่อนล้อเล่นด้วย ชอบเดินไปไหนมาไหนคนเดียว และจะเลือกทำงานคนเดียวมากกว่าทำงานเป็นกลุ่ม แต่เอ๋ก็ส่งงานตามกำหนดเวลาที่ครูนัดหมายทุกครั้ง

2.3 การเยี่ยมบ้าน จากการเยี่ยมบ้านพบว่า เอ๋บ้านเลขที่ 168 หมู่ 10 ตำบล บ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมา ซึ่งเป็นบ้านเช่า ระยะห่างจากบ้านมหาวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยว นครราชสีมา 15 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 45 นาที โดยใช้รถจักรยานยนต์ ลักษณะบ้านที่อยู่เป็นห้องแถวชั้นเดียว 30 เมตร เท่านั้น ติตริมถนน ภายในบ้านมีห้องนอน 1 ห้อง มีห้องน้ำ 1 ห้อง ที่ทำครัว

ด้านหลัง และมีพื้นที่ทำครัวด้านหลัง มีพื้นที่บริเวณด้านหน้าภายในบ้าน เครื่องอำนวยความสะดวกในบ้านมีตามฐานะคือ โทรทัศน์ พัดลม หม้อหุงข้าว ลักษณะของบ้านสะอาดเรียบร้อยพอสมควร

2.4 อัตชีวประวัติ เอ๋ได้เขียนอัตชีวประวัติพบว่า การเขียนหนังสือเป็นระเบียบเรียบร้อย เขียนหนังสือสวย การทำงานเรียบร้อย แต่ก็มีอาการวิตกกังวลเล็กน้อย เอ๋กล่าวถึงสภาพของบ้านว่า มีความวุ่นวายพอสมควร เพราะไม่ค่อยได้พบแม่ พ่อก็เสียชีวิตไปแล้ว ตัวและน้องต้องมาอยู่กับป้า อีกทั้งตนก็มีสุขภาพไม่ค่อยแข็งแรง ต้องไปพบหมอเป็นประจำ ดีที่ป้าให้ความรักแก่ตนและน้องสาวเป็นอย่างดี เมื่อมีปัญหาบางครั้งก็จะคิดเองคนเดียว แต่บางเรื่องก็ปรึกษาป้าและพี่ที่เป็นลูกของป้าเพราะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดที่สุด งานอดิเรกชอบดูโทรทัศน์ บางครั้งก็อ่านหนังสือบ้างเหมือนกัน ส่วนงานที่ช่วยเหลือทางบ้านเป็นประจำก็คือ กวาดบ้าน ถูบ้าน หุงข้าว และล้างจาน อาชีพในอนาคตอยากเป็นตำรวจ

2.5 บันทึกประจำวัน จากบันทึกประจำวันของเอ๋ ทำให้ทราบว่า เอ๋มีกิจวัตรประจำวันในแต่ละวันคล้ายคลึงกัน ยกเว้นวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ วันธรรมดาจะตื่นนอนเวลา 05.30 น. ทำกิจวัตรส่วนตัวก่อนไปเรียน บางวันก็รับประทานข้าวเช้าที่บ้าน บางวันก็ไปรับประทานข้าวเช้าที่วิทยาลัย เอ๋จะไปถึงวิทยาลัยประมาณ 07.15 น. หลังเลิกเรียนเมื่อถึงบ้านจะเก็บกวาดบ้านถูบ้าน ตังหม้อข้าว จากนั้นจะทำการบ้าน ดูโทรทัศน์ รอปากลับจากทำงานจึงจะรับประทานข้าวเย็นพร้อมกัน จะเข้านอน ประมาณ 22.00-22.30 น. ถ้าเป็นวันหยุดจะนอนตื่นสายกว่าวันอื่นๆ แต่ก็ได้ทำอะไร ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือบ้างและซักเสื้อผ้าของตนเอง

2.6 แบบสอบถาม จากแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ส่วนตัว ภูมิหลัง สภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในอนาคต ปรากฏดังนี้

ประวัติส่วนตัวและครอบครัว เอ๋ อายุ 19 ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนาพุทธ มีพี่น้อง 2 คน เอ๋เป็นพี่สาวคนโต มีน้องสาวอีก 1 คน เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อายุ 9 ขวบ บิดาเสียชีวิตแล้ว มารดามีสามีใหม่ เอ๋และน้องสาวอาศัยอยู่กับป้า อายุ 46 ปี มีอาชีพรับจ้างทั่วไป บ้านที่อาศัยอยู่กับป้าเป็นบ้านเช่าชั้นเดียว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ค่อยดีแต่ก็ไม่ถึงกับลำบาก ป้าใจดี มีเมตตาและสงสารหลาน

ประวัติสุขภาพ เอ๋เคยประสบอุบัติเหตุรถชน แต่ไม่ได้รับบาดเจ็บสาหัสร้ายแรง นอกจากนี้เอ๋ยังมีโรคประจำตัวด้วย คือ โรคหอบ อาการของโรคคือ เหนื่อยง่ายต้องไปพบแพทย์ตามนัดเสมอ

ประวัติการเรียน เอ๋จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่โรงเรียนบ้านมะค่า ผลการเรียนอยู่ในระดับ ปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 2.91 ระดับคะแนนสูงสุดที่ได้ 4 วิชาคือ สุขศึกษา พลศึกษา ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ในระดับ ปวส.1 แผนกการโรงแรม วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวนครราชสีมาความคาดหวังสูงสุดคือ อยากเป็นตำรวจ

3. การวินิจฉัย

จากการพิจารณาข้อมูลที่ได้รับรวบรวมมา ตลอดจนการวิเคราะห์และการตีความของข้อมูลทั้งหมด จะเห็นว่ามีความสอดคล้องกันพอสมควร ดังนั้นจึงพอวินิจฉัยได้ว่า เอ๋ มีปัญหาดังนี้

3.1 ปัญหาด้านการเรียน เอ๋ มีผลการเรียนเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับคะแนนเฉลี่ยที่ 2.91 ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี เนื่องจากเอ๋เป็นคนใจดีขยัน เมื่อมีปัญหาขณะที่ครูสอนก็ไม่กล้าซักถาม เป็นเหตุให้ผลการเรียนไม่ดีเท่าที่ควร

3.2 ปัญหาด้านเศรษฐกิจของครอบครัว คือ ป้าของเอ๋มีอาชีพรับจ้างมีรายได้ไม่ค่อยเพียงพอที่จะใช้จ่ายภายในครอบครัว และให้เอ๋ใช้จ่ายในการเรียนหนังสือ เอ๋จึงอยากให้โรงเรียนช่วยเหลือเงินทุนการศึกษาหรือค่าอาหารกลางวัน หนังสือเรียนและอุปกรณ์การเรียน

3.3 ปัญหาด้านครอบครัว บิดาเสียชีวิต มารดามีสามีใหม่ ทั้งให้เอ๋และน้องอยู่กับลุงป้าเป็นผู้ดูแลจึงขาดความอบอุ่น

3.4 ปัญหาด้านสุขภาพ เอ๋เคยได้รับอุบัติเหตุและมีโรคประจำตัว จึงทำให้สุขภาพไม่แข็งแรง

3.5 ปัญหาส่วนตัว เอ๋ไม่ชอบพูดเล่นกับเพื่อน ชอบอยู่คนเดียว คิดคนเดียว ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้สึกว่าตนเองอ่อนแอ

4. การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

จากการที่ได้ทราบถึงสาเหตุของปัญหาของเอ๋แล้ว ผู้ศึกษาจึงวางแผนในการช่วยเหลือ และได้ทำการช่วยเหลือไปแล้วดังนี้

4.1 ให้ความสนใจเอาใจใส่ในความเป็นไปของเอ๋ในด้านต่างๆ เพื่อแสดงให้เอ๋รู้ว่ามีคนสนใจเอาใจใส่และห่วงใยเขา

4.2 ให้ความยกย่องชมเชยบ้างตามความเหมาะสมและโอกาสอันควร เพื่อให้เอ๋เกิดกำลังใจ และมีความรู้สึกว่าเขามีคนสนใจและเข้าใจเขา

4.3 ให้คำปรึกษาแก่เอ๋ โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person Centered Counseling) เพื่อให้เขารู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้นเพื่อจะได้มองเห็นปัญหาและแนวทางแก้ไข เปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของตนเองต่อไป

4.4 พยายามให้ข้อเสนอแนะต่างๆที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์แก่ป้าของเอ๋กับตัวเอ๋ ได้แก่ การดูแลเอาใจใส่และคอยให้กำลังใจเรื่องการเรียน เรื่องสุขภาพ คอยดูแลให้ออกกำลังกาย และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองด้วยการเล่นกีฬา หรือออกกำลังกายที่เหมาะสมกับตนเองบ้าง เป็นต้น

4.5 ให้คำแนะนำในสิ่งที่คิดว่า จะเป็นประโยชน์ต่อตัวเอ๋เองในเรื่องการคบเพื่อน การทำงานร่วมกับเพื่อน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองต่อไป

4.6 ไปเยี่ยมบ้านของเอ๋เป็นระยะ เพื่อให้เขาเกิดความรู้สึกว่ายังมีคนที่ห่วงใย และติดตามความเป็นอยู่ของเขาเสมอ

4.7 แจ้างครุประจำชั้นต่อไป เพื่อให้ครูประจำชั้นให้ความสนใจเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และจะได้หาทางส่งเสริมการปรับปรุงพฤติกรรมของเอ๋ต่อไป

5. การทำนายผล

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น หากป้าของเอ๋ให้ความสนใจ ติดตาม สอบถาม และประสานงานกับสถานศึกษาเพื่อหาทางช่วยเหลือ ผู้ศึกษาเชื่อว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเอ๋นี้จะสามารถแก้ไขให้ดีขึ้น โดยอาศัยสิ่งแวดล้อมที่เข้าใจเป็นปัจจัยเสริม เพื่อให้เอ๋ได้ปรับตัวให้เข้ากับสภาพปัจจุบัน และความเป็นอยู่ของตนเอง เอ๋ก็จะสามารถปรับพฤติกรรมของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

6. การติดตามผล

จากการติดตามผลหลังจากทำการศึกษาไปแล้วระยะหนึ่ง พบว่าได้ผลดีขึ้นบ้าง กล่าวคือ เอ้ยสามารถทำงานรวมกลุ่มกับเพื่อนๆบ้างในเวลาว่าง ตลอดจนสังเกตเห็นว่าเมื่อมีปัญหาในช่วงเรียน เอ้ยกล้าซักถามครูผู้สอนมากขึ้น

7. การสรุปผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทำให้ผู้ศึกษาได้ข้อมูลเกี่ยวกับ เอ้ยพอสมควร เข้าใจถึงสภาพปัญหาได้ว่า จากปัญหาด้านครอบครัว บิดาเสียชีวิต มารดามีสามีใหม่ ต้องอยู่กับป้า ตลอดจนสุขภาพของตนเองไม่ค่อยแข็งแรงมีโรคประจำตัว หากครูและผู้ปกครองหรือผู้ที่ใกล้ชิด สนใจเอาใจใส่เอ้ยอย่างจริงจังจะส่งผลให้เอ้ยสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้นได้

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา เอ้ยควรให้ความสนใจเอาใจใส่ตนเองให้มากกว่าเดิม โดยเฉพาะการดูแลสุขภาพ พยายามทำร่างกายให้แข็งแรงด้วยการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับป้าของเอ้ย ควรดูแลเอาใจใส่เอ้ยให้ความใกล้ชิดมากขึ้นกว่าเดิม ควรซักถามความเป็นไปต่างๆของเอ้ยเช่น เรื่องการเรียน เรื่องสุขภาพ เรื่องการคบเพื่อน หรือแม้แต่เรื่องเศรษฐกิจส่วนตัวของเอ้ย ควรให้กำลังใจ ให้รางวัลเช่น คำชม การแสดงความชื่นชม หรือการแสดงความรัก เป็นต้น เมื่อเอ้ยประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ควรหรือเมื่อประสบความสำเร็จบ้างแม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อยก็ตาม

8.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบุคคลที่สนใจจะศึกษาในลักษณะเช่นเดียวกันต่อไปนี้ ควรให้ความสนใจเอาใจใส่อย่างแท้จริง ควรให้การยอมรับ เข้าใจและเห็นใจตัวผู้ถูกศึกษา ควรแสดงความรักความห่วงใยเป็นที่ปรึกษาทั้งในด้านการเรียนและด้านอื่นๆ ผู้ศึกษาควร สร้างศรัทธาและความไว้วางใจให้แก่ผู้ถูกศึกษา ทั้งนี้จะช่วยให้เขากล้าที่จะให้ข้อมูลที่แท้จริง ซึ่งจะช่วยให้ผู้ศึกษาเกิดความเข้าใจและช่วยเหลือผู้ถูกศึกษาได้ถูกต้อง

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษารายกรณี การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

1. ประวัติและลักษณะทั่วไป

เอ๋ย (นามสมมุติ) อายุ 19 ปี มีพี่น้อง 2 คน เอ๋ยเป็นพี่คนโต และมีน้องสาวอายุ 9 ขวบ กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนวัดกร่างทองราษฎร์บูรณะ ปัจจุบันเอ๋ยอาศัยอยู่กับป้าที่บ้านเช่า บ้านเลขที่ 168 หมู่ 10 ตำบล บ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมา เอ๋ยเป็นคนรูปร่างเล็ก ผิวเนื้อสีดํา แดง ใบหน้ารูปร่าง คางแหลม นัยน์กลมใหญ่ สีดํา ตาสองชั้น คิวดํา จมูกโด่ง ฆมดํา ลักษณะนิสัยเคร่งขรึม เก็บตัว ไม่ค่อยพูด สุขภาพไม่ค่อยแข็งแรง มีโรคประจำตัว

2. การวินิจฉัย

จากการศึกษาพบว่า เอ๋ยมีปัญหาด้านพฤติกรรม คือ บิดาเสียชีวิต มารดามีสามีใหม่ ทิ้งให้เอ๋ยอยู่กับป้า ประกอบกับเอ๋ยมีโรคประจำตัวสุขภาพไม่ค่อยแข็งแรง เอ๋ยจึงเป็นเด็กเจี๊ยบขรึม ขาดความมั่นใจในตนเอง

3. การช่วยเหลือ

การช่วยเหลือที่ให้แก่อเอ๋ยเพื่อให้เอ๋ยปรับปรุงพฤติกรรม โดยให้ความสนใจ ห่วงใยเอาใจใส่ ยอมรับความสามารถในตัวเขา ให้คำยกย่องชมเชย ให้คำปรึกษาโดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคล เป็นศูนย์กลาง ให้เขาและรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น เพื่อจะได้มองเห็นปัญหาและแนวทางแก้ไขเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของตนเอง ให้ข้อเสนอแนะต่างๆที่คิดว่าเป็นประโยชน์แก่ป้าของเอ๋ย ในการดูแลเอาใจใส่ ให้ความรัก ความสนใจ ดูแลสุขภาพ ให้ออกกำลังกายและใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนให้ความสนใจเอาใจใส่ใกล้ชิดในฐานะครูผู้สอน เพื่อจะได้หาทางส่งเสริมต่อไป

4. การติดตามผลและสรุปผล

จากการติดตามผลหลังจากที่ได้ศึกษาไประยะหนึ่ง เอ๋ยมีการเข้าร่วมสังคมกับเพื่อนดีขึ้น ปัญหาการขัดแย้งกับเพื่อนลดลง รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์กับตนเองได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

การอภิปรายผล

จากการทำหาคำอธิบายรายกรณีให้กับเอย์ ซึ่งเป็นนักเรียนซึ่งอยู่ในความดูแลในฐานะครูผู้สอนสรุปปัญหาที่พบดังนี้

1. ปัญหาด้านครอบครัว
  - สถานภาพบิดา มารดา
  - การขาดความรักความอบอุ่น
  - เศรษฐกิจของครอบครัว
2. ปัญหาทางสังคม
  - การขัดแย้งกับเพื่อน
3. ปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย
  - มีโรคประจำตัว
  - ไม่แข็งแรง
4. ปัญหาอื่นๆ
  - ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

จากปัญหาที่เกิดขึ้นพอจะสรุปสาเหตุ ดังนี้

1. สาเหตุจากลักษณะส่วนบุคคล ปัญหาที่พบเป็นปัญหาเกี่ยวกับพื้นฐานของบุคคลที่มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ บุคลิกภาพอ่อนแอ ต้องพึ่งพาคนอื่น ไม่มีความมั่นคงทางจิตใจ ก้าวร้าว ประกอบกับอยู่ในช่วงวัยเด็กตอนปลายย่างเข้าสู่วัยรุ่นยังปรับตัวให้เป็นไปตามวัยอันสมควรไม่ได้ แต่เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นเด็กในวัยนี้จะสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักขอบเขตสถานภาพของตนเองอย่างชัดเจน ยอมรับความเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ดี วางตัวเหมาะสมกับเพศของตน สามารถปลีกตัวจากบิดามารดาหรือพึ่งพาบิดามารดาทางอารมณ์น้อยลง เริ่มมีความหวังใคนอื่นนอกจากตนเอง มีลักษณะเป็นผู้ใหญ่ขึ้นในด้านความรู้สึกนึกคิด และยอมรับผิดชอบต่อสังคม จากการที่นักเรียนผู้นี้อยู่ในช่วงต้องปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพของตนเองซึ่งบางรายพัฒนาการทางบุคลิกภาพไม่ดี ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพประกอบด้วย พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของแต่ละบุคคล การพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์นั้นจะพัฒนาลักษณะต่างๆของบุคลิกภาพอย่างเป็นลำดับตลอดช่วงชีวิตของแต่ละบุคคลในวัยทารกจะเพาะลักษณะความไว้วางใจบุคคลอื่น ซึ่งจะเป็นลักษณะอันถาวรของบุคคลต่อไป ส่วนบุคลิกภาพอื่นๆความเป็นอิสระ ความคิดริเริ่ม ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ความสามารถในการสร้างหลักฐานและทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและบุคคลอื่น เกี่ยวกับอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ ครอบครัวมีอิทธิพลมากต่อการพัฒนาเด็กไปในทางที่ดีหรือเลวได้แก่ ครอบครัวที่รักลูกเกินไป ครอบครัวที่ปฏิเสธลูก ครอบครัวที่ควบคุมลูกมากเกินไป และครอบครัวที่ปล่อยปละละเลยลูกมากเกินไป ดังนั้นบิดามารดาควรตระหนักถึงความสำคัญ

ของการเลี้ยงดูที่เหมาะสม เพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพให้กับลูกเป็นไปอย่างสมบูรณ์ และมีสุขภาพจิตที่ดีสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ถูกสถานการณ์

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่พบเป็นปัญหาในครอบครัวซึ่งเกี่ยวข้องกับวิธีการเลี้ยงดูไม่เหมาะสมที่เป็นปัจจัยทำให้เด็กมีปัญหาด้านต่างๆในระหว่างเรียนดังนี้

2.1 การเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดใกล้ชิดเกินไป ทำให้เด็กไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ไม่สามารถตัดสินใจเองได้ เด็กเกิดความรู้สึกว่าถูกควบคุมมากเกินไป ขาดอิสระของความเป็นตัวของตัวเอง ทำให้เด็กพยายามหนีสิ่งที่ควบคุม คือหนีครอบครัวไปหาสิ่งที่ยอมรับจากภายนอก นั่นคือเพื่อน การเลี้ยงดูแบบบังคับควบคุมเกินไป ทำให้เด็กต้องปรับตัวในการสร้างทำตามสิ่งที่ผู้ใหญ่พอใจเมื่ออยู่ต่อหน้า และจะทำตามใจอิสระของตนเองอย่างปรารถนาจากการควบคุมเมื่ออยู่ลับหลัง บางครั้งดูครอบครัวมีความสมบูรณ์ มีระเบียบวินัยดี แต่เมื่อเด็กโตขึ้นถึงช่วงวัยรุ่น กลายเป็นคนที่มีปัญหาต่อต้านกับบิดามารดา กระทำความผิดเป็นการทดแทนที่บิดามารดาไม่ให้อิสระแก่ตน

2.2 การเลี้ยงดูอย่างตามใจมากเกินไป การตามใจคอยเอาใจใส่มากเกินไปทำให้ลูกช่วยตัวเองไม่ได้ เชื้อคนง่าย ถูกล่อลวงให้ไปในทางที่ผิดได้ง่าย ทำให้เด็กเวลาทำอะไรเอาแต่ใจตนเอง บิดามารดาเลี้ยงดูแบบเด็กเสมอ ต้องให้อภัยในความไร้เดียงสาตลอดเวลา ลักษณะชีวิตของครอบครัวจะเย็นชืด เด็กเกิดความเบื่อหน่าย เมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่ชอบประสบการณ์ใหม่ๆเด็กจะหันเข้าไปแสวงหาสิ่งใหม่ๆที่ตื่นเต้นกว่า เด็กชอบทดลองสิ่งใหม่ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะดีหรือไม่ก็ตาม

2.3 การเลี้ยงดูอย่างปล่อยปละละเลย เกิดขึ้นได้ในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันโดยเฉพาะสังคมเมือง ทำให้เด็กรู้สึกว่ารุ่น ว้าเหว่ ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ ในวัยเด็กเล็กก็ต้องทนทุกข์ทรมาน ไม่มีตัวอย่างของบิดามารดาให้เลียนแบบ เมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่นสามารถออกไปสู่สังคมภายนอกในหมู่เพื่อนฝูงได้ โอกาสที่จะคล้อยตามเพื่อน แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มีจะมาก การเลี้ยงดูแบบนี้ทั้งการขาดแคลนทั้งทางด้านวัตถุและด้านจิตใจ เด็กจะเติบโตกลายเป็นคนที่เห็นแก่ตัว ไม่สามารถรับผู้อื่นและไม่สามารถรับความรักจากผู้อื่นได้ เด็กจะทำทุกอย่างเพื่อให้ได้มาซึ่งวัตถุและความรัก แต่ก็จะไม่เห็นคุณค่าของวัตถุและความรักนั้น เด็กเหล่านี้จะไม่ไวใจคนรอบข้าง ไม่สามารถเข้ากับผู้อื่นได้

2.4 การเลี้ยงดูที่อยู่ในสภาวะบ้านแตกสาแหรกขาด หรือครอบครัวแตกแยก บิดามารดาที่มีความขัดแย้งกัน เด็กไม่สามารถเลียนแบบบิดามารดาได้ เมื่อมีโอกาสโดยเฉพาะช่วงวัยรุ่นเด็กก็จะหนีครอบครัวไปหาความเข้าใจและความอบอุ่นจากภายนอกคือกลุ่มเพื่อน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ครอบครัวเป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุด ตั้งแต่แรกเกิด และคนที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดคือบิดามารดา การอบรมเลี้ยงดูถ้าไม่ถูกต้องแล้วเด็กจะไม่สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้และก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมาได้มากมาย

นอกจากนี้ สิ่งแวดล้อมภายนอกหรือในสังคมก็เป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่นอยู่ในสังคมเมืองที่มีสถานบริการ ศูนย์การค้า แหล่งมั่วสุมสถานเริงรมย์ต่างๆ ที่เป็นสิ่งยั่วยวนให้เด็กเพลิดเพลินหรือดึงดูดความสนใจของเด็กให้เบี่ยงเบนไปจากเรื่องการเรียนของตนเองจนทำให้เด็กเกิดความเสียหายได้

ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษาขอกล่าวถึงผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ผู้รับการศึกษา ในที่นี้แทนด้วยนักเรียน

1.1 นักเรียนเมื่อได้รับคำปรึกษาแล้วควรจะปรับปรุงตนเองให้รู้จักและเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น ยอมรับสภาพของตนเอง รู้จักศักยภาพของตนเอง สามารถคิดหาเหตุผลในการตัดสินใจเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

1.2 นักเรียนควรพยายามค้นหาและรู้จักตนเองในเรื่องของความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ ความถนัด เพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

2. บิดามารดาหรือผู้ปกครอง

บิดามารดาหรือผู้ปกครองควรตระหนักถึงการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ถูกต้อง ให้ความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว การอบรมและการสร้างความรักความเข้าใจ ช่วยให้นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อครอบครัว เสริมสร้างบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม จะเห็นว่าในกรณีที่อบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสมถูกต้อง ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆได้มากมาย นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน

3. ครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

ครูและอาจารย์ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ให้กำลังใจ เสริมแรง กระตุ้นให้นักเรียนทำสิ่งที่ดีงาม นอกจากนี้ควรสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับนักเรียน ยอมรับและเข้าใจนักเรียน ดูแลในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือถ้ามีปัญหาใหม่เกิดขึ้นควรศึกษาสาเหตุของปัญหา เพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือตามความเหมาะสมกับปัญหาและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน การกระทำดังกล่าวจะเป็นผลให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจ รู้สึกเกิดความปลอดภัย และกล้ามาปรึกษาเมื่อเผชิญปัญหาต่อไป

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร. คู่มือครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู. กรุงเทพฯ อ. บุญช่วยการพิมพ์ , 2528.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร , 2527.
- สุภาพจิตในโรงเรียน . กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร , 2524.
- จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรุงเทพฯ
เซ็นทรัลเอนกซ์เพรสศึกษาการพิมพ์ , 2523 ,
- จำเนียร ช่างโชติ. การให้บริการปรึกษาและแนะนำเบื้องต้น
ภาคจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2528.
- เทคนิคการแนะแนว . ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง , 2518.
- พนม ลิมอารีย์ . การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล . ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม , 2530.
- ภรณ์ ธรรมภรณ์พิลาศ . การศึกษาสาเหตุการหนีเรียนของนักเรียนห้าคนพร้อมทั้งวิธีการให้คำปรึกษาเพื่อ
การช่วยเหลือ ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร , 2513.
- อนนต์ อนันตรังสี . หลักการแนะแนว พระนคร : โอเดียนสโตร์ , 2517
- อารีย์ ตันท์เจริญรัตน์ . การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล . พิษณุโลก : ศรีนครินทรวิโรฒ
พิษณุโลก , 2526 .

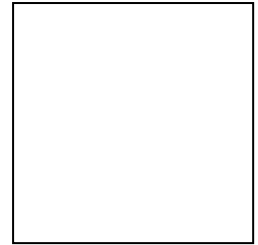
Berdir Ralph F. Testing in Guidance and Counseling New York ,
Toronto , London , McGraewHall 1963 .

Tracler , Arthur E. and Robert D. North . Technique of Guidance .
New York , Harper – Row Publishers , 1966.

Willey Roy Deverl and Strong , W . Melvin , Group Procedures in
Guidance , New York , Harper – Brothers Publishers , 1957 .

ภาคผนวก

ข้อมูลประวัตินักเรียน
วิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวนครราชสีมา

ปีการศึกษา.....

ชื่อนักเรียน.....นามสกุล.....เพศ.....

เลขประจำตัว.....

เข้าเรียนระดับชั้น.....เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....เชื้อชาติ.....

สัญชาติ.....ศาสนา.....

ที่อยู่ปัจจุบันเลขที่.....ตรอก/ซอย.....ถนน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

ชื่อบิดา.....นามสกุล.....อายุ.....ปี.....

เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....

ยังมีชีวิตอยู่

ถึงแก่กรรม

การศึกษา.....จาก.....

อาชีพ.....ตำแหน่งหน้าที่.....

สถานที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....

รายได้ประจำเดือน

ต่ำกว่า 1,000 บาท

ระหว่าง 1,001 – 3,000 บาท

ระหว่าง 3,001 – 5,000 บาท

ระหว่าง 5,001 – 7,000 บาท

ระหว่าง 7,001 – 10,000 บาท

10,000 บาท ขึ้นไป

ที่อยู่ (ในกรณีที่ไม่อยู่กับนักเรียน).....

โทรศัพท์.....

ชื่อมารดา.....นามสกุล.....อายุ.....ปี.....

เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....

ยังมีชีวิตอยู่

ถึงแก่กรรม

อาชีพ.....ตำแหน่งหน้าที่.....

สถานที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....

รายได้ประจำเดือน ต่ำกว่า 1,000 บาท ระหว่าง 1,001 – 3,000 บาท
 ระหว่าง 3,001 – 5,000 บาท ระหว่าง 5,001 – 7,000 บาท
 ระหว่าง 7,001 – 10,000 บาท 10,000 บาท ขึ้นไป

ที่อยู่ (ในกรณีที่ไม่ได้อยู่กับนักเรียน).....
โทรศัพท์.....

ผู้ปกครองนักเรียน (กรณีที่มีใช้บิดามารดา)

ชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี.....
เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....
เกี่ยวข้องกับนักเรียนเป็น.....การศึกษา.....
อาชีพ.....ตำแหน่งหน้าที่.....
สถานที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....

รายได้ประจำเดือน ต่ำกว่า 1,000 บาท ระหว่าง 1,001 – 3,000 บาท
 ระหว่าง 3,001 – 5,000 บาท ระหว่าง 5,001 – 7,000 บาท
 ระหว่าง 7,001 – 10,000 บาท 10,000 บาท ขึ้นไป

ที่อยู่ (ในกรณีที่ไม่อยู่กับนักเรียน).....
โทรศัพท์.....

ปัจจุบันนักเรียนอาศัยอยู่กับ บิดา มารดา บิดาและมารดา
 ญาติอื่นๆ ชื่อ.....เกี่ยวข้องกับ.....

บิดามารดา อยู่ร่วมกัน แยกกันอยู่ชั่วคราว อย่ร้าง

จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน จำนวนพี่น้อง (รวมตัวนักเรียนด้วย).....คน
นักเรียนเป็นบุตรคนที่..... พี่น้องเป็นชาย.....คน เป็นหญิง.....คน

รายชื่อที่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันของนักเรียนมีดังนี้

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	อายุ	สถานที่ศึกษาหรือทำงาน
1			
2			
3			
4			
5			

สถานที่พัก บ้านส่วนตัว บ้านเช่า อาคารพาณิชย์
 วัด อื่นๆ.....

นักเรียนในวิทยาลัยที่อยู่ใกล้เคียงชื่อ.....นามสกุล.....
 ระดับชั้น.....
 ก่อนเข้าวิทยาลัยนี้เคยเรียนอยู่ที่โรงเรียน.....
 ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

<u>วิชาที่นักเรียนชอบ</u>	<u>วิชาที่นักเรียนไม่ชอบ</u>
1.....	1.....
2.....	2.....
3.....	3.....
กิจกรรมที่เคยทำ.....	
ความสามารถพิเศษ.....	
รางวัลที่เคยได้รับ.....	เมื่อ พ.ศ. ....
ทุนการศึกษาที่เคยได้รับ ชื่อทุน.....	เมื่อปี พ.ศ. ....
ในอนาคตนักเรียนต้องการประกอบอาชีพ.....	

ลงชื่อ.....ผู้ปกครอง   ลงชื่อ.....ผู้กรอกข้อมูล
 (.....)
 ...../...../.....   ...../...../.....

เขียนแผนผังแสดงการเดินทางจากบ้านถึงวิทยาลัยให้ชัดเจน

